

Madde 44 de belirtildiğine göre bu kurumlarca eğitilen işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının değerlendirme sınavları Çalışma Bakanlığı'nca oluşturulan iki ayrı komisyon tarafından organize edilecektir.

(MADDE 44 – (1) Genel Müdürlüğün, eğitim kurumlarının vereceği eğitim hizmetleri ile ilgili görevleri şunlardır:

- Eğitim kurumu olarak yetkilendirilmek için yapılan başvuruları incelemek,
- Eğitim kurumunun eğitim faaliyetlerini izlemek ve değerlendirmek, değerlendirme sonucunun 43, 45, 46, 47, 48 ve 49. maddelere aykırı olduğunun belirlenmesi durumunda yetkilendirmeyi iptal etmek,
- İşyeri hekimliği ve iş güvenliği uzmanlığı sınavlarını, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'ne veya Milli Eğitim Bakanlığı'na yaptırmak,
- Sınavlarda başarılı olanlara işyeri hekimliği ve iş güvenliği uzmanlığı belgelerini düzenlemek,
- Eğitim kurumlarına ait kayıtları tutmak.)

Sınavlar Milli Eğitim Bakanlığına veya ÖSYM'ye yapılacaktır. Burada da ciddi bir rekabet ortamı oluşacaktır. Eğitim kurumları eğittikleri mühendis ve hekimlerin sınavda başarılı olmalarını sağlamak durumunda kalacaklardır. Sınav soruları sınav komisyonları tarafından hazırlanacak ve sınavı yapan kurumlar soruları bunların içinden seçeceklerdir. Burada da eğitim kurumlarını önemli zorluklar beklemektedir.

ORTAK SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMLERİ Söz konusu Yönetmeliğe göre Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi için vize verme yetkisi Çalışma Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

Buna göre Madde 14. ün birinci fıkrası uyarınca, ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden istenen

belgelerin aslı ile birlikte bir örneğinin getirilmesi halinde bu Genel Müdürlükçe tasdiki yapılır. Daha sonra yapılacak denetimlerle 14. maddedeki taahhütlerin yerine getirilip getirilmediği hususu denetlenir. Bu denetimeler işyeri faaliyete geçtikten sonra da üç yılda bir vize işlemi için yeniden denetlenir. Bu denetimelerde yeterince tolerans gösterileceği ve eksikleri gidermek için yeterince zaman verileceği düşüncesinden hareketle bir sorun

yaşanmayacağı düşüncesindeyim.

Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi kurmak için kurucu üye olarak bir işyeri hekimi veya A sınıfı bir iş güvenliği uzmanı olması şart koşulmuştur. Kurucu işyeri hekimi ise en az bir A sınıfı iş güvenliği uzmanı, Kurucu iş güvenliği uzmanı ise en az bir işyeri hekimi istihdamı zorunlu kılınmıştır. Yani bir işyeri hekimi ve A sınıfı bir iş güvenliği uzmanı bir Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi kurarlarsa ve ihtiyaç duymazlarsa başka bir uzman veya hekim istihdam etmek zorunda değildir.

Yönetmeliğin 15'inci maddesinde Ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin yükümlülükleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı oluşturmak üzere işin normal akışını aksatmamak şartıyla ve verimli bir çalışma ortamının sağlanmasına katkıda bulunmak amacıyla;

- İşçilerin sağlık gözetimi,
- Çalışma ortamının gözetimi,
- Eğitim, danışmanlık ve bilgilendirme,
- İlkyardım ve acil müdahale,
- Kayıt ve istatistik,
- Görevleri ile benzeri diğer görevleri yerine getirmekle yükümlü oldukları hükme bağlanmıştır.

Burada dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi olarak hizmet verilen işyerinde ciddi bir iş kazası meydana geldiğinde bu birimin hukuki sorumluluğu bahis konusu olacaktır. İşveren büyük olasılıkla görevini eksik yaptığından bahisle Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimini sorumlu tutmak isteyecektir. Her ne kadar yönetmelikte böyle bir durumda İşverenin sorumluluğunun devam edeceği belirtilmiş ise de İşveren sorumluluğu paylaşma cihetine gidebilecektir. Bu durumda Ortak Sağlık ve Güvenlik Biriminin hizmetini yaparken bir eksik veya kusuru söz konusu ise bu husus Mahkemece değerlendirilecek ve Ortak Sağlık ve Güvenlik Biriminde çalışan uzmanlar da kusurlu veya kusursuz sorumlulukla karşı karşıya kalabilecektir. (Ceza Kanunu gereği bu tür cezalar paraya çevrilememektedir. Bu şekilde hapiste olan birçok mühendis ve iş güvenliği uzmanı mevcuttur. Bu pozisyonda İşverenler çoğunlukla ceza almaz.)

Bunu örneklerle açıklamak gerekirse:

Örnek 1: Bir Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi bir işverene hizmet amacıyla risk değerlendirmesi yapar. Risk değerlendirmesi yaparken o işyeri ve bağlı şantiyelerdeki tüm risk ve tehlike noktalarının risk değerlendirme raporunda belirtilmiş olması ve ilgili tedbirlerinin de aksiyon planında gösterilmiş olması gerekir. Ancak bu pratikte genellikle mümkün olmaz. (Aynı işyerinde risk değerlendirmesi yapan iki ayrı ekibin birisi 50 tehlike tespit ederken diğerinin 500 tehlike tespit etmesi olasıdır.) Bu nokta da tahmin edilemeyen bir tehlikeye bağlı bir iş kazası olursa bu noktada İşveren raporda

bu tehlikenin belirtilmemiş olduğunu ve bu durumda sorumluluğun Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimine ait olduğunu iddia edecektir. Bu durumda hakim büyük ihtimalle sorumluluğun önemli bir kısmını Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimine rücu edecektir.

Örnek 2: Bir Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi bir işverene hizmet amacıyla anlaşma yapar. Alt taşeronlar dahil tüm işçilerin personel dosyalarındaki evrakların eksiksiz olması sorumluluğu Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimine ait olacaktır. Herhangi bir şantiye de taşeron işçilerden biri iş kazasında ölürse veya sakat kalırsa bu işçinin evrakları denetlendiğinde eksik evrak tespit edilirse, (Taşeronlara ait işçilerin dosyaları çoğu zaman eksiktir. Çünkü işçi girdi çıktısı çok fazladır. Genellikle işçiler mesleki eğitime sahip değildir.) örneğin sağlık raporu yoksa veya yetersizse bu durumdan Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi sorumlu olacaktır. İşveren "Ben para verip hizmet alıyorum. Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi görevini yapmamış" tavrını sergileyecektir.

Örnek 3: Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi bir işverene hizmet amacıyla anlaşma yapar. İşverene ait fabrika da yangın çıkar. Yangın

çıkan bölümde Yangın Söndürme tüplerinden bazılarının basıncı düşmüştür. Yangın söndürülemez. Büyük maddi zarar meydana gelir. Bu durumda da gereken denetimi tam yapmadığı için Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi sorumlu olacaktır. Hatta bu durumda İşveren zararını Ortak Sağlık ve Güvenlik Biriminden tazmin yoluna da gidecektir.

Bütün bu örneklerden de anlaşılacağı gibi Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri kurulurken sorumlulukların bilincinde olunmalı, görevini eksiksiz yapmaya ve özellikle her şeyi kayıt altına almaya özen gösterilmelidir. Her şeyden önemlisi bu tür bir faaliyeti yürütürken sorumlulukları azaltmayı değil, insan sağlığını korumayı ilke edinmeli ve sağlıklı bir işyeri yaratma çabası içinde olunmalıdır. Tabii ticari bir düşünce yapısı içerisinde bu ne kadar mümkün olabilir? Onu da sizlere bırakıyorum. İlgili herkese kazasız ve sağlıklı günler dileklerimle...

Erkan GEZMEN
A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
Elektrik Mühendisi